

KEVIN JAPSEN

BLÅ ØJNE

FORLAGET FACET

Undervisningsmateriale

Blå øjne - et gratis undervisningsmateriale

af Kevin Japsen

1. udgave 2012

Forside: Peter Nielsen, pncreate.com

ISBN-13: 978-87-92879-15-8

Materialet er udviklet og designet til undervisningsforløb i forbindelse med læsning af ungdomsromanen *Blå øjne* af Kevin Japsen i folkeskolens overbygning. Materialet kan downloades via www.forlaget-facet.dk 100 % vederlagsfrit.

Forfatter og forlag fraskriver sig ethvert ansvar for, om henvisninger til eksterne websteder, dets tilhørende services og programmer, fungerer efter hensigten. Anvendelse af eksterne websteder, dets tilhørende services og programmer, sker på eget ansvar.

Forlaget FACET

Vandværksvej 20B

4581 Rørvig

www.forlaget-facet.dk

www.facebook.com/forlagetfacet

www.youtube.com/forlagetfacet

Indholdsfortegnelse

4 Forord

5 Personer

Interaktiv personkarakteristik

Stinas tanker – en radiofortælling

Personernes roller – en aktantmodel

Musikkens fortælling om personerne

Har dine klassekammerater styr på personerne?

Hvem vil være millionær?

11 Miljø

Beskriv miljøerne i romanen

Historisk tid

13 Komposition

Personernes udvikling – en tidslinje

Berettermodellen som teambuildingøvelse

Åben og lukket indledning

Åben og lukket afslutning

18 Budskab og tema

På jagt efter temaer

Blå øjne

20 Kreativ fortolkning

Fra tekst til tegneserie

Et brev til Victor

Stinas interaktive dagbog

Forord

Det fascinerende og fængslende ved litteratur generelt er, at fortællingerne overrasker, tager os med ud på opdagelsesrejser til nye eller kendte steder og tilstande.

Det er ikke altid, at analysemodeller og fortolkningsarbejdet helt kan fange samme dynamik. Det skal det bestemt heller ikke altid – men som variation, som nyt fortolkningsperspektiv, er det både givtigt og forfriskende.

Nærværende undervisningsmateriale rummer ideer til at gøre analysearbejdet mere aktivt og flerdimensionelt. Fortolkningsdimensionerne rummer noget for alle.

Er der tid nok?

Tiden er en størrelse, der ofte prikkes os på skuldrene, når vi planlægger og udfører undervisning. Kan vi nå det hele? Koster denne type opgave ikke for megen tid i forhold til udbyttet? En del af opgaverne i materialet er tidskrævende, idet de benytter sig af Web 2.0-software, som oftest er ganske gratis på nettet og ikke kræver installation.

Materialet behøver ikke at følges fra start til slut – brug ideerne som et krydderi til analysearbejdet. Når eleverne først har lært at bruge programmerne, vil de kunne bruge dem i andre sammenhænge - måske endda til en projektopgave. Tiden er derfor godt givet ud, og litteraturarbejdet kan samtidig risikere at få eleven til ikke at kigge på uret og sukke over de utallige punkter på analysearket.

En elektronisk samlemappe

De produkter, eleverne skaber på nettet, har det med at forsvinde ud i cyberspace. Man mangler et samlingspunkt, en elektronisk samlemappe. En sådan kan laves på mange måder. Man kan vælge den hurtige løsning, hvor alle links til produktioner samles i et dokument. Man kan også vælge at lave en hjemmeside, hvor alle produktioner kan ses med det samme via såkaldte embedkoder. Er embedkoder nyt for dig, så spørg din it-vejleder. Det er ikke så teknisk, som det lyder.

Er det så ikke svært at få eleverne til at lave hjemmesider? Svaret er nej. På www.wix.com fungerer det hele som drag and drop (træk og slip) – ingen form for programmering. I løbet af kort tid kan man lave sin hjemmeside eller elektroniske samlemappe.

God fornøjelse med materialet og ikke mindst bogen!

Interaktiv

Personkarakteristik

1. Lav en personkarakteristik af Victor og Paco samt en tredje person, som du synes spiller en vigtig rolle i romanen.

2. Forestil dig nu, at du skal få personerne til at fortælle om sig selv. Du kan designe personerne på nettet, ved at gå til www.voki.com. Her kan du ændre personernes udseende og tøj alt efter, hvordan du opfatter dem i romanen. Du kan få dem til at sige det, du skriver, men du kan også selv indtale det hele.

Overvej også en baggrund, som passer til personen.

The screenshot displays the Voki website's character creation interface. At the top, there are navigation buttons for 'CREATE', 'MY VOKI', 'LEARN', 'LESSON PLANS', and 'PR'. A prominent blue banner reads '1 Create a Speaking Character and Add Your Voice' with a '2' in a blue circle on the right. Below this, a smaller banner says 'Create and Customize your SPEAKING CHARACTERS to EXPRESS YOURSELF.' The main area is divided into two columns. The left column features a preview window with a character's face and a 'voki' speech bubble. Below the preview is a 'color' selection tool with a 'tweak' button and a 'DONE' button. The right column is titled 'Customize Your Character' and has three tabs: 'HEAD', 'CLOTHING', and 'BLING'. Under 'CLOTHING', there are sub-tabs for 'SPORTS', 'CASUAL', and 'DRESSY'. Below these are several clothing items to choose from. To the right of the customization panel, there are sections for 'Customization', 'Voice', and 'Background'. The 'Voice' section says 'Add your own voice via phone, microphone, text to speech or upload a file.' The 'Background' section says 'Choose a background from our library or upload your own.' Below these sections is a blue banner that says '2 Publish and Share with Friends' and a text box that says 'Click Publish to email to a friend or get code to take your Voki avatar anywhere.' At the bottom right, there is a grey box with the text 'Teachers, Get even more out of Voki!' and an orange button that says 'GET VOKI CLASSROOM'. A blue vertical bar is on the far right edge of the page.

Stinas tanker

EN RADIOFORTÆLLING

Vi får ikke så meget at vide om Stinas følelser og tanker efter den voldsomme oplevelse med Slangen og Hættetrøjen til Pacos fest. Vi oplever hende via ydre syn og gennem Victor, der beskriver, hvordan hun ser ud og reagerer.

Opgaver

1. Du skal nu forestille dig, at du er Stina. Det er første gang, at du vender tilbage til skolen efter festen hos Paco. Hvad tænker hun? Hvad føler hun? Nedskriv scenen set med Stinas øjne.
2. Indspil din omskrivning som en radiofortælling. Forsøg at bruge underlægningsmusik, der kan understrege stemningen, Stinas følelser og tanker. Brug gerne reallyd og andre effekter, for at gøre det mere troværdigt og udtrykfuldt.

FORSLAG TIL PROGRAMMER

Soundation: Gratis program med effekter. Som elev har du adgang til det med UNI-login på skoletube.dk

Audacity: Her kan du lægge effekter på dine optagelser. Kan downloades gratis på nettet her:

<http://audacity.sourceforge.net>

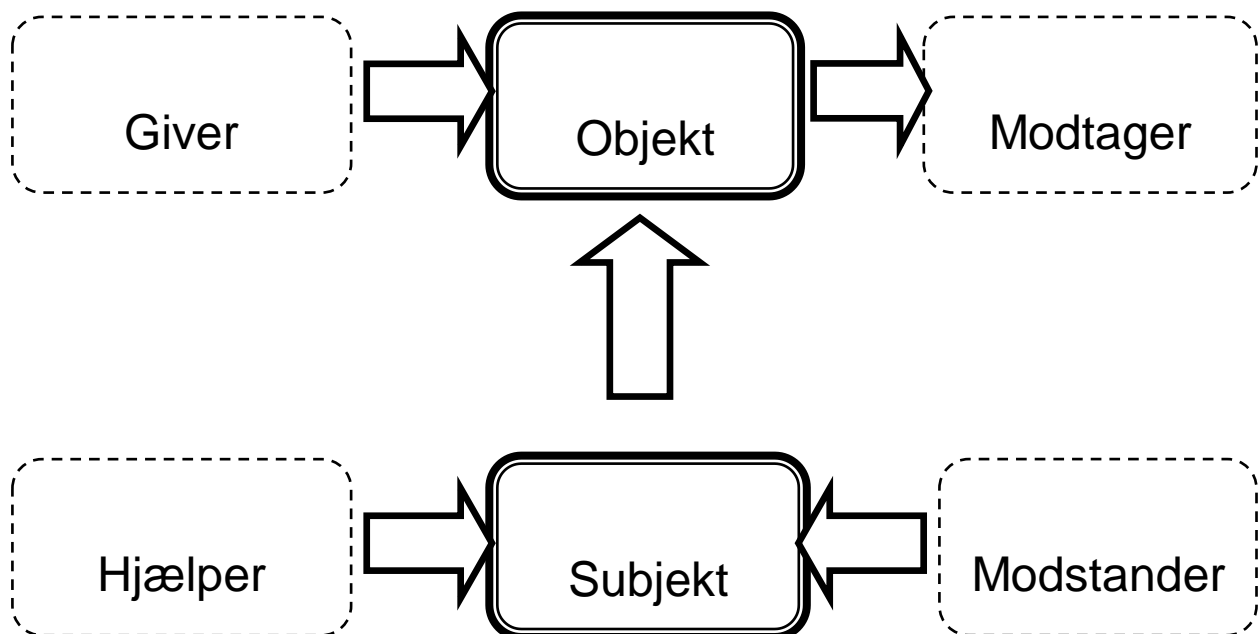
Personernes roller

EN AKTANTMODEL

Alle personer i romanen har en rolle og en funktion i forhold til hinanden og handlingen. De sørger på hver deres måde for at skubbe historien i en bestemt retning.

Opgaver

1. Prøv at indsætte personerne i aktantmodellen herunder. Du må gerne lave flere modeller i dit hæfte.
2. Prøv herefter at indsætte følelser, holdninger eller evner i stedet for nogle af personerne. Forsøg f.eks. med "kærlighed" som objekt eller "popularitet".

Musikkens

fortælling

OM PERSONERNE

Musik spiller en vigtig rolle for de fleste mennesker. Vi har numre, vi hører, når vi gerne vil slappe af, feste, være glade, når vi er forelskede eller kede af det. Du har sikkert også dine favoritter til forskellige stemninger og situationer. Musikken spiller en vigtig rolle i romanen og kan fortælle os en del om personerne. Det skal vi kigge nærmere på i nedenstående opgaver.

Opgaver

- Lyt til Pacos yndlingssang *Burn* med gruppen *The Cure* på YouTube. Prøv at beskrive sangen - hvilken stemning/hvilke stemninger er der i den?
- Find sangteksten til sangen på nettet (Google er din ven). Hvad handler sangen om, og hvordan passer den til Paco? Hvorfor siger han, at det er hans yndlingssang?
- Find sange på YouTube, der ville passe godt til Victor, Stina, Freja og Victors far. Begrund dit valg.
- Forestil dig, at du skal skrive en sangtekst på dansk, der skal passe til Victor. Den må gerne handle om nogle af de ting, han oplever i romanen eller nogle af de problemer og tanker, som han har. Brug gerne rim.

Har dine

klassekammerater

STYR PÅ PERSONERNE?

1. Lav en quiz med 10 spørgsmål om personerne, f.eks. ”Hvilken hårfarve har Paco?”, ”Hvad fortryder Victor under festen?” eller ”Hvordan reagerer Stina, da...?”
2. Udskriv din quiz til dine klassekammerater, lav en quiz på elevintra eller lav et QR-race. I et QR-race hænger du poster op på skolen, hvor spørgsmålene er lavet om til QR-tags. På hver post skal der også stå, hvor næste post er. Dine klassekammerater scanner koden med deres mobiltelefoner og kan herefter se dit spørgsmål. Scan QR-koden ovenfor, og du kommer til en side, hvor du kan lave dine egne QR-tags.

Hvem vil være

millionær?

1. Lav din udgave af ”Hvem vil være millionær” med spørgsmål om personer. Det er lettest at lave i Powerpoint. Der skal være 4 svarmuligheder til hvert spørgsmål. Du kan finde den helt rigtige baggrund fra tv-udsendelsen på Google, og du kan også finde lydene, hvis du har mod på det.

2. Afprøv nogle af jeres udgaver på klassen. Du er selvfølgelig selv vært i dit eget show, så på med jakkesættet!

Gode råd:

- Del klassen op i to hold, der på skift sender en deltager op, f.eks. efter 2 spørgsmål (medmindre der svares forkert). Så er der mere gang i den.
- Ring til en ven-livlinen: deltageren kan udspørge én fra sit eget hold.
- Publikums-livlinen: holdet markerer med håndsoprækning, hvilket svar de mener, er det rigtige.
- 50/50-livlinen: værten fortæller, hvilke to svar, der er forkerte.

Beskriv miljøerne i romanen

1. Beskriv Victors familie og hjem.

1a. Hvis du skulle beskrive Victors hjem med tre ord, hvilke ord ville det så være?

2. Beskriv Pacos familie og hjem.

2a. Hvis du skulle beskrive Pacos hjem med tre ord, hvilke ord ville det så være?

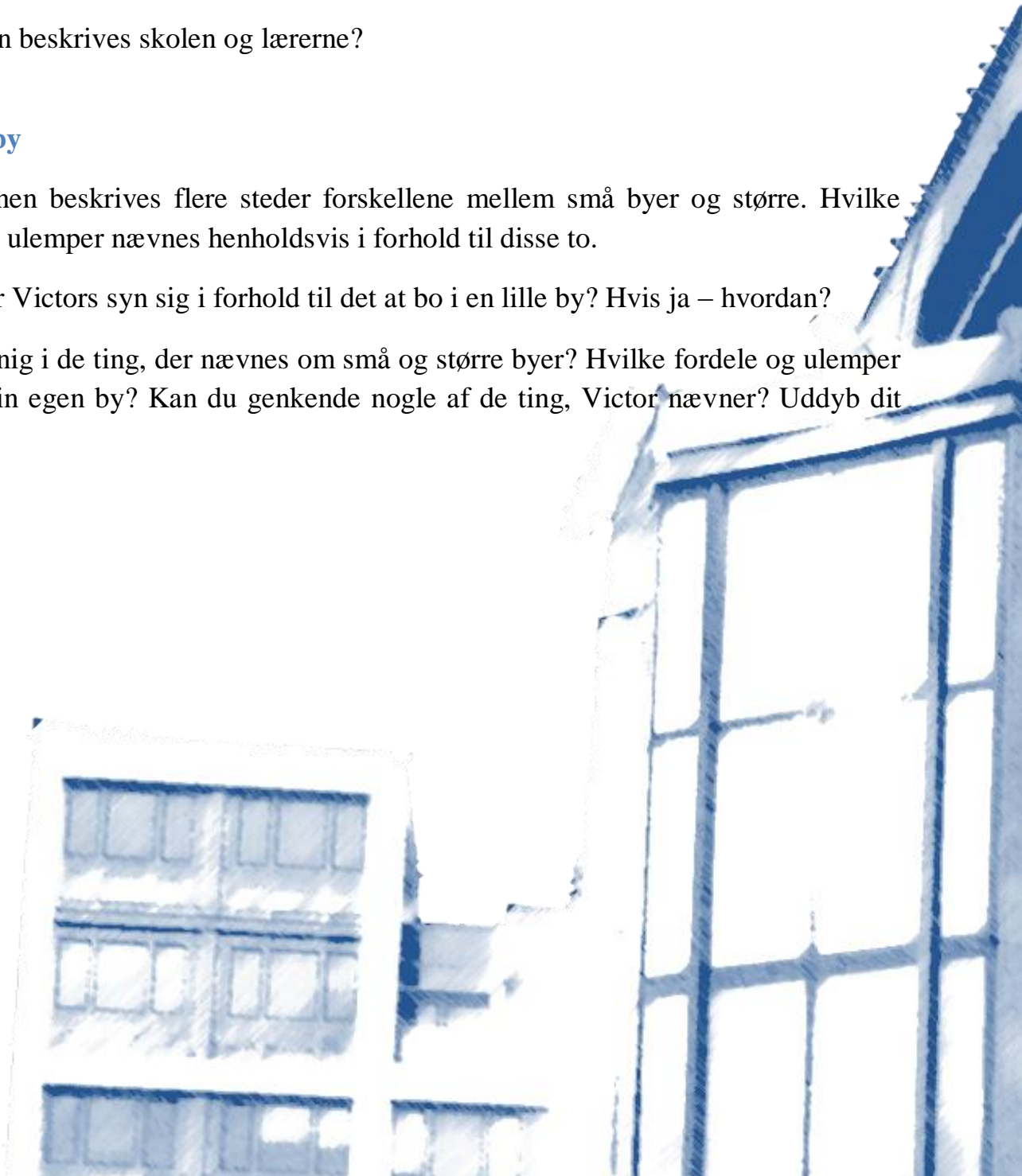
3. Hvordan beskrives skolen og lærerne?

Land og by

4. I romanen beskrives flere steder forskellene mellem små byer og større. Hvilke fordele og ulemper nævnes henholdsvis i forhold til disse to.

5. Ændrer Victors syn sig i forhold til det at bo i en lille by? Hvis ja – hvordan?

6. Er du enig i de ting, der nævnes om små og større byer? Hvilke fordele og ulemper ser du i din egen by? Kan du genkende nogle af de ting, Victor nævner? Uddyb dit svar.

Historisk tid

Når man taler om historisk tid, så handler det om tiden, romanen foregår i. En roman kan godt være skrevet i 2012, selvom selve historien foregår i 1800-tallet, ligesom du kan sidde lige nu og skrive en historie med riddere eller rumvæsen.

For at finde ud af, hvilken tid romanen foregår i, skal vi finde såkaldte ”tidsmarkører”, dvs. ting i romanen, der markerer, hvilken tidsperiode vi har med at gøre.

Tidsmarkører kan f.eks. være:

- Ord eller vendinger, der hører en bestemt tid til. ”Det gør nas!” er f.eks. ikke et udtryk fra middelalderen – ej heller fra 1980’erne eller 90’erne.
- Virkelige personer eller begivenheder, f.eks. Michael Jackson, Justin Timberlake eller Anden Verdenskrig. De markerer alle en bestemt tid.
- Beskrivelser af tøj, en boligs udseende og indretning, priser e.lign.

Opgave

Find tidsmarkører i romanen. Hvilken historisk tid er der tale om og hvorfor?

Personernes

Udvikling

EN TIDSLINJE

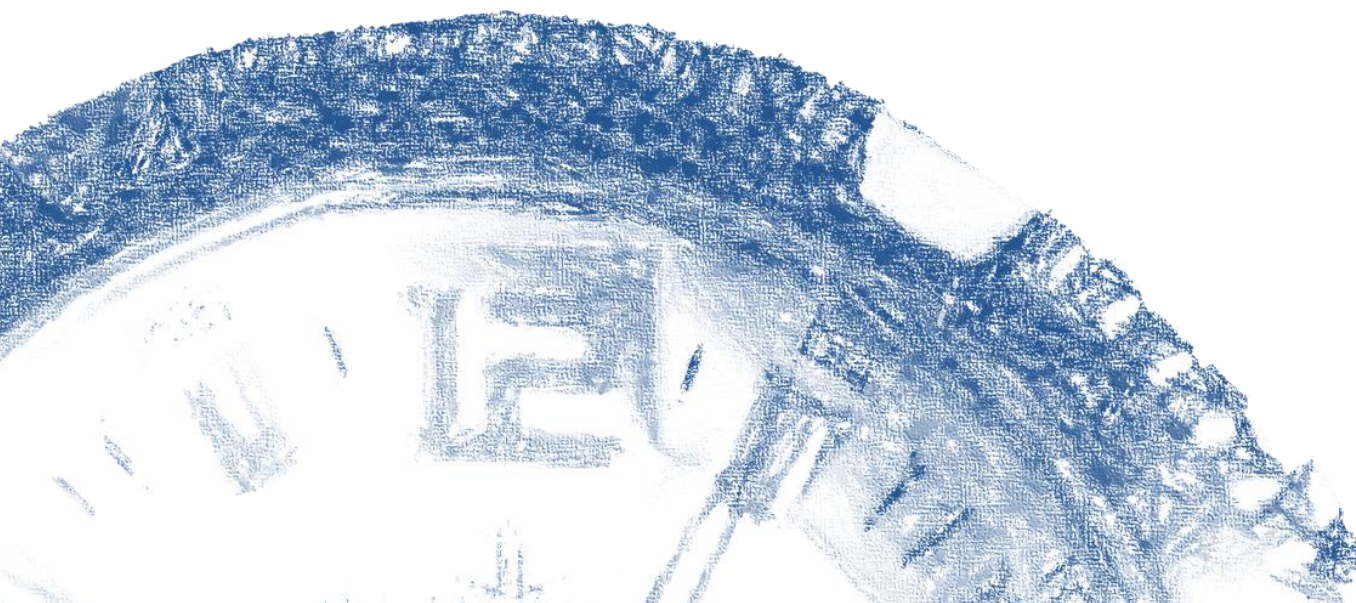
Hvis du finder fotoalbummet frem eller tænker tilbage, kan du sikkert se, at du har udviklet dig meget. Måske er du blevet højere, frisuren er skiftet ud med en anden, du har fået nye venner eller nye yndlingsretter. Du har sikkert hørt nogle sige, ”at man lærer af sine fejl”. I virkeligheden lærer man af alle de ting, man møder: fejl, succeser, andre mennesker, og at man skal holde sig fra gul sne.

Personerne i romaner udvikler sig også – enten i den gode eller dårlige retning. Nogle udvikler sig hurtigt, andre kan vi irritere os over ikke udvikler sig hurtigt nok.

Opgaver

1. Find ud af, hvor lang tid romanens handling strækker sig over. Husk begrundelser. Forsøg derefter at lave en tidslinje over dit eget liv og din egen udvikling, der tidsmæssigt strækker lige så langt som romanens handling. Find billeder – enten dine egne eller billeder fra nettet, der kan illustrere det, du fortæller om.
2. Lav en tidslinje over Victors udvikling i romanen. Både de vigtigste ting, han foretager sig og oplever, men også de beslutninger han træffer, f.eks. at han ikke vil være sammen med Rasmus.
3. Lav en tidslinje over Pacos udvikling i romanen.

Lav tidslinjerne spændende og levende med programmet Vuvox, som findes gratis på nettet. Lav tidslinjen som en kombination af billeder og tekst (www.vuvox.com). Der kan også indsættes lyd.

Berettermodellen

SOM TEAMBUILDINGØVELSE

Gode film har det med langsomt at blive mere og mere spændende, for til sidst at eksplodere i et sandt festfyrværkeri. Hvis man skulle finde en opskrift for den gode film og den gode fortælling, så kunne berettermodellen være en mulighed. Modellen kan gøre det klart for os, hvordan romaner og film er opbygget.

Opgaver

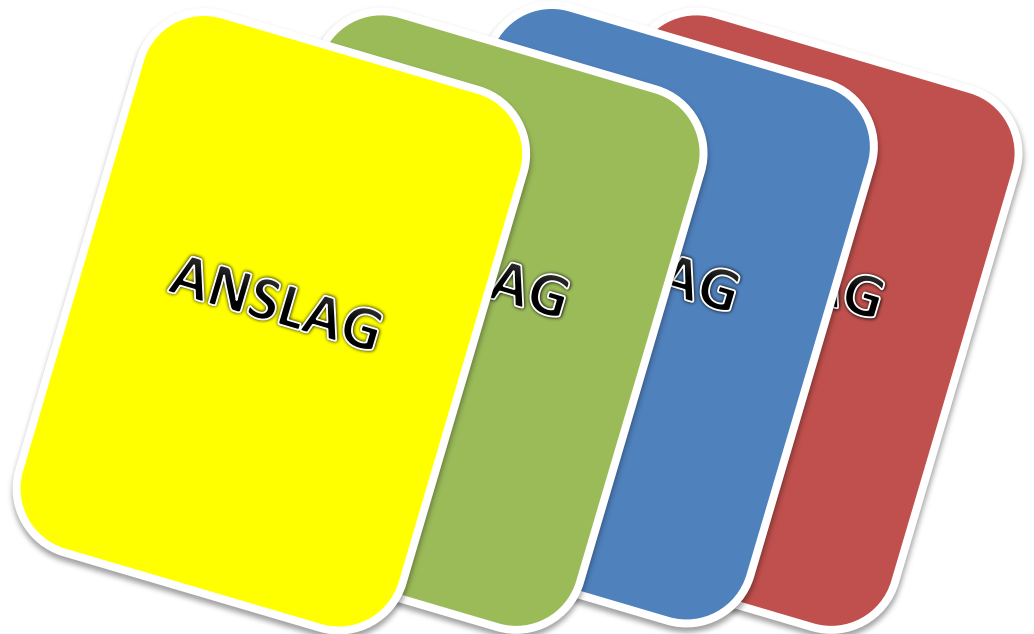
1. Lav en berettermodel for romanen i grupper. Drøft den derefter på klassen.
2. Klassen deles op i hold på maksimalt 6 elever. Berettermodellen omformes til kort: Syv kort med punkterne på berettermodellen og syv kort med svarene fra klassen. Der skal være et sæt kort til hver gruppe, og kortene skal markeres med hver deres farve, så grupperne kan se forskel (fortsættes på næste side).

3. Der placeres fire store kegler med god afstand i rummet (bedst i en gymnastiksal eller hal). Herunder placerer læreren alle sæt kort – blandet og tilfældigt med ca. det samme antal under hver kegle.

4. Hvert hold skal nu indsamle deres kort i den rigtige rækkefølge, dvs. først kortet med ”Anslag”, derefter svaret på anslaget, dernæst ”præsentation” osv.

- Hvert hold må kun sende én elev ud ad gangen
- Man går målrettet efter én kegle. Har man kigget under en kegle, løber man tilbage til holdet – uanset om der er fangst eller ej.
- Der må kun kommunikeres blandt holdet. Der må ikke råbes til dem, der løber på banen.
- Vinderholdet er det hold, der først har fået indsamlet kortene i den rigtige rækkefølge.

Åben og lukket indledning

Den åbne indledning: Du kender sikkert den åbne indledning fra hæsblæsende actionfilm, der starter med enorme eksplosioner eller slagsmål lige fra starten, uden at man overhovedet kender personerne endnu. Vi springer midt ind i handlingen, og der er gang i den fra starten. Den kaldes derfor også *in medias res*, som er latinsk og betyder ”ind midt i tingene”.

Den lukkede indledning: Hvis den åbne indledning er typisk for actionfilm, så er den lukkede typisk for pigernes favorit: den romantiske film. Gennem den lukkede indledning præsenteres personerne og deres forhold til hinanden. Vi bliver stille og roligt budt indenfor i historien. Hvem er de, hvordan er de, hvordan ser de ud, hvordan har de det, og hvad skal der ske? – er spørgsmål, der bliver besvaret her.

Opgaver

1. Hvilken type indledning er der brugt i ”Blå øjne”? Begrund dit svar.
2. Hvilken virkning har det på historien, at det netop er den type indledning? Sætter det f.eks. mere gang i historien, kommer der mere fart på fortællingen eller skaber det et stille og roligt tempo.
3. Forsøg at omskrive indledningen til det modsatte af, hvad den er. Du er velkommen til at slette dele af indledningen og tilføje nyt.

Åben og lukket afslutning

Den åbne afslutning: Oftest kan vi godt få lyst til at råbe: ”Neeeej, hvorfor slutter den der?!” Man har siddet og set en film eller læst 120 sider, og så får man ikke den slutning, som man havde forventet. Når en fortælling slutter åbent, så runder den ikke historien komplet af, som eventyr har det med at gøre: ”...og de levede lykkeligt til deres dages ende”. I stedet lader den det være op til vores fantasi og vores indtryk af personerne at digte videre på, hvad der mon vil ske.

Den lukkede afslutning: Vi får serveret afslutningsresultatet. Er det en krimi, så får vi løst mordgåden. Er det en romantisk fortælling, så får vi at vide, om hovedpersonerne finder sammen eller ikke. Vi skal ikke selv digte videre.

Opgaver

1. Hvilken type afslutning er der brugt i ”Blå øjne”? Begrund dit svar.
2. Hvilken virkning har det på historien, at det netop er den type afslutning?
3. Forsøg at omskrive afslutningen til det modsatte af, hvad den er. Du er velkommen til at slette dele af afslutningen og tilføje nyt.

På jagt efter temaer

Der kan være mange temaer i romaner, men nogle spiller en større rolle end andre. Et tema er en betegnelse for de konfliktforhold, som teksten egentlig handler om. Det kan være kærlighed, skyld, jalousi, frihed, identitetskrise, sorg osv.

Opgaver

1. Arbejd sammen i en mindre gruppe. Find så mange temaer som muligt og skriv dem på små sedler – et tema på hver seddel.
2. Er der temaer, som hænger sammen eller påvirker hinanden? Forsøg at lægge sedlerne i grupper og begrund, hvorfor de hænger sammen.
3. Hvilke temaer er der i jeres eget liv lige nu? Skriv hver især jeres sedler og sammenlign med resten af gruppen. Er der ligheder og forskelle mellem jer – og ikke mindst i forhold til romanen?

Kærlighed

barndom

skyld

Blå øjne

1. Bogens titel er ”Blå øjne”. Hvorfor tror du, at den har fået denne titel? Hvad forbinder du med farven blå og blå øjne?
2. Da du første gang så titlen og romanens forside, hvad forventede du så, at bogen ville handle om?
3. Hvad er budskabet/budskaberne i romanen? Hvad vil forfatteren gerne have, vi skal lære af og tænke over? Begrund dit svar.

Fra tekst til tegneserie

Vælg en scene fra romanen, som du synes godt om. Det kan være, fordi den spiller en vigtig rolle i historien, fordi den er spændende, sjov, sørgelig eller noget helt andet.

Opgave

Lav scenen om til en tegneserie. Få så mange detaljer med som muligt – både i forhold til stemningen, personernes udseende og deres forhold til hinanden.

Du kan let og hurtigt lave en flot tegneserie på: www.toondoo.com

Et brev til Victor

Du har fulgt Victor gennem tykt og tyndt. Nogle gange kan man nikke genkendende til en hovedpersons følelser, tanker og handlinger – andre gange kan man måske være uenig og tænke: ”Hvorfor gjorde han ikke bare, som jeg ville have gjort?”

Opgave

Skriv et brev til Victor, hvori du fortæller ham, hvordan du synes, at han har klaret sig igennem det hele. Har du selv haft de samme følelser og tanker, som han har haft? Fortæl ham om det.

Stinas dagbog

1. Vælg en scene i romanen, hvor Stina er med. Forestil dig, at Stina skriver om det, der sker i denne scene i sin dagbog. Overvej, hvad hun oplever, tænker, føler, og hvilke bekymringer hun har. Skriv denne side i dagbogen.

2. Dagbogen skal nu gøres mere spændende og rumme flere ting end blot tekst. Via programmet på www.glogster.com skal du nu tilføje lyd, billeder og grafik, som du mener, vil passe til Stina. Dagbogsnotatet, du har skrevet, skal selvfølgelig også være på siden.

